

**Restaurátorský průzkum a návrh na restaurování
plastiky Ducha svatého a kotvícího systému
sloup Nejsvětější Trojice, Riegrovo náměstí, Kroměříž**

I. Lokalizace památky:

1. Okres: Kroměříž
2. Obec: Kroměříž
3. Adresa: Riegrovo náměstí
4. Název objektu, jehož součástí je rest. dílo: sloup Nejsvětější Trojice
5. rejstříkové č. památky: 39566 / 7-6009
6. Název restaurované památky: plastika Ducha svatého a kotvící systém

II. Údaje o památce:

1. Název památky: plastika Ducha svatého a kotvící systém
2. Autor:
3. Datace: 1725
4. Materiál, technika: Fe, bronz (?), zlacení
5. Rozměry:

Plastika Ducha svatého (holubice s roztaženými křídly): bronz (?), neměřeno

Mandorla: Fe, max. výška = cca 1300 mm, max. šířka = 1000 mm

kotvící systém: Fe čtyřhran 25 x 25 mm

Socha je dále kotvena pravděpodobně ocelovým čepem k sloupu.

6. Předchozí známé rest.

zásahy: 1889, 1934, 1957, 1999

III. Údaje o akci:

1. Vlastník: Město Kroměříž
2. Investor: Město Kroměříž
3. Návrh na restaurování
vypracován: září 2018

IV. Popis stavu památky:

Zlacená plastika Ducha svatého – holubice s roztaženými křídly v paprscité mandorle je k sloupu Nejsvětější Trojice přichycena pomocí Fe čtyřhranné tyče cca 25 x 25 mm na cement do kamene, dále k drapérii Krista a do pláště sochy Boha Otce. Tento čtyřhran je součástí „sendviče“ tvořeného z pohledové strany nejprve tělem holubice, která je upevněna k plechové krabici, z níž vychází 3 pásoviny k tělu holubice a ke křidlům. Pak následuje kotvící čtyřhranná tyč tvořící v rámci sendviče skrytý kříž, dále paprscitá mandorla a vše uzavírá ze zadní strany oválný plech (výška cca 400 mm, šířka cca 300 mm). Vrstvy „sendviče“ jsou fixovány pomocí Fe šroubů o průměru cca 12-14 mm s pěti kovovými čtvercovými maticemi (cca 35x35 mm). Tři středové matice jsou původní, „barokní“. Horní matice byla doplněna zřejmě při restaurování v roce 1957, spodní matice ve tvaru pyramidy byla zřejmě doplněna v roce 1999. Jednotlivé paprsky jsou připevněny k oválnému plechu pomocí drobných nýtků ve dvou řadách.

Na holubici je v současné době patrný menší rozsah poškození polychromie zlacením.

Předpokládám, že holubice není vyrobena z Fe materiálu, ale je odlita z ušlechtilého kovu.

Fe svatozář vykazuje v současné době silné známky poškození povrchové úpravy. Vlhkost pronikající mikroskopickými trhlinami ve zlacení působí degradačně na železný povrch a způsobuje nárůst korozivních produktů.

Kotvící systém je znečištěný a mezi několika vrstvami degradovaných nátěrů je viditelný nárůst korozivních produktů.

V. Restaurátorský pracovní postup:

Plastika Ducha svatého a kotvící systém

- Bude provedena podrobná fotodokumentace
- Označení polohy a způsobu uchycení
- Bude provedena demontáž plastiky včetně kotvícího čtyřhranu ve spolupráci s kamenosochařem a převoz do restaurátorské dílny.
- Nejprve bude provedena demontáž jednotlivých částí „sendviče.“
- **Plastika Ducha svatého** - bude následovat podrobný průzkum za účelem zjištění materiálu a technologie výroby plastiky Ducha svatého. Zjištění budou konzultována s pracovníky NPU, investorem a bude stanoven konkrétní postup restaurátorských prací.
- **Svatozář** – po demontáži dojde k šetrnému očištění od poškozených povrchových úprav a korozivních produktů. Toto bude provedeno mechanickou cestou, a to tryskáním jemným skleněným abrazivem za použití tlaku v kompresoru nejvýše 1,5 atm., aby nedošlo k poškození prvků. Poté bude povrch dočištěn kartáčem a škrabkami – skalpelem. Po důkladném mechanickém očištění bude povrch ošetřen chemickou cestou za použití tohoto přípravku:
Benzyl-alkohol, kyselina citronová, Ethanol, technický benzin, technický petrolej, solventní nafta a větší příměs Taninu.
- Na místa silně napadená korozi se bude tato směs aplikovat vícekrát a opakovaně dojde i k mechanickému čištění.
- Budou vyrovnány deformace svatozáře.
- Provedení celkové revize všech spojovacích prvků (šrouby, nýty). Trhliny budou zaletovány mosaznou pájkou atd.
- Povrchová úprava bude provedena následujícím postupem:
- První nátěr, základní bude proveden suříkovou barvou ve dvou slabých vrstvách. Vrchní nátěr bude proveden olejovo-syntetickou barvou.
- Následné pozlacení bude provedeno trojitým věžovým plátkovým zlatem, ryzosti 23,75 karátu.

- Po renovaci všech částí bude provedena kompletace „sendviče“ a zpětná montáž na původní místo, a to rovněž ve spolupráci s restaurátorem kamene. Nevhodná matice ve tvaru pyramidy bude vyměněna za nově vyrobenou kopii „barokní“ matice.
- Veškeré restaurátorské práce budou probíhat ve spolupráci s pracovníky NPÚ, kamenosochařem a investorem.
- Na závěr bude vypracována závěrečná restaurátorská zpráva, včetně podrobné fotodokumentace, použitých materiálů a pracovních postupů.

Kotvicí systém – pracovní postup:

- Bude provedena podrobná fotodokumentace
- Označení jednotlivých prvků.
- Restaurátorské práce na kotevních prvcích budou probíhat na místě ve spolupráci s restaurátorem kamene, a to s nejvyšší opatrností tak, aby nedošlo k poškození kamenných prvků.
- Provedení revize všech konstrukčních spojů, včetně prohlídky pevnosti samotného Fe materiálu a jeho ukotvení v kameni.
- Šetrné očištění od povrchových úprav a korozivních produktů mechanickou cestou. Povrch kovu bude očištěn kartáčem a škrabkami – skalpelem.
- Po důkladném mechanickém očištění bude kovový povrch ošetřen chemickou cestou za použití tohoto přípravku:
Benzyl-alkohol, kyselina citronová, Ethanol, technický benzin, technický petrolej, solventní nafta a větší příměs Taninu.
- Na místa silně napadena korozí se bude tato směs rovněž aplikovat vícekrát a opakovaně dojde i k mechanickému čištění.
- Povrchová úprava:
- Základní nátěr bude proveden olejovou barvou, a to ve dvou vrstvách.
- Vrchní nátěr bude proveden olejovou barvou ve dvou vrstvách – v odstínu šedočerném sametovém s příměsí jemného zrna grafitu.
- Závěrem bude vypracována restaurátorská zpráva včetně fotodokumentace, použitých materiálů a restaurátorské technologie.

V Olomouci dne 24. 9. 2018

Jiří Běhal

Rest. licence MK. ČR. č. 5.603/95

UMĚLECKOKOVÁŘSKÉ A RESTAURÁTORSKÉ PRÁCE

JIŘÍ BĚHAL

Detaily silně narušeného
povrchu zlacení
svatozáře s již viditelnou
hloubkovou korozí.

Koroze prorůstá na
všech paprscích takřka
celoplošně

UMĚLECKOKOVÁŘSKÉ A RESTAURÁTORSKÉ PRÁCE

JIŘÍ BĚHAL

UMĚLECKOKOVÁŘSKÉ A RESTAURÁTORSKÉ PRÁCE JIŘÍ BĚHAL
